

Вили Цанков

ТЕАТЪРЪТ НА ИВАН КОНДОВ

Преди 30... 40... 50... 60 години, в една нощ с пълнолуние, шосето от „Слънчев бряг“ за Варна лъщеше като цев на пушка. Ние гвамата – той отпред, аз отзад на мотора, летяхме с неразумната скорост на младостта по тази цев на пушка. Тогава ние обичахме гързостта – много повече отколкото сегашните млади на тази възраст. Бяхме полупияни.

Пиша само за хората на изкуството.

Ние обичахме гързостта, защото тогава имаше кой да ни пречи.

На днешните няма кой да им пречи. Те не са гързки, а само оригиналничат.

Дотук го написах гързко, хайде сега по-весело.

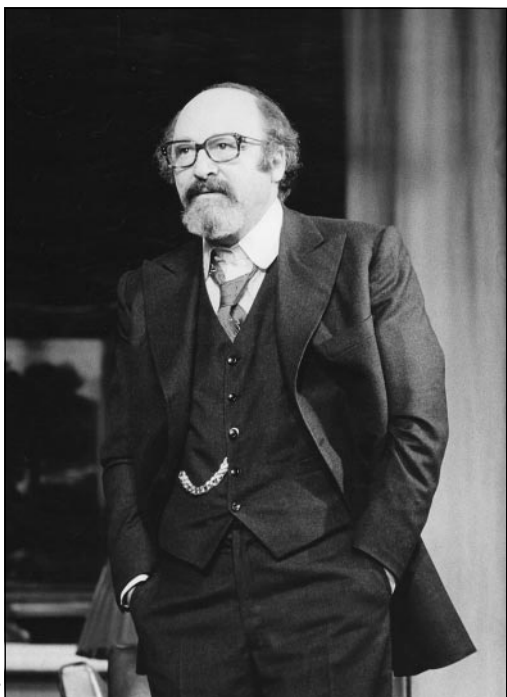
С една кола на кинематографията пътувахме с Кондата за Варна. Не отивахме на снимки, отивахме да го развеждаме. В тази нощ, преди това бе валяло гъжд, и сега асфалтът хептен лъщеше като цев на пушка. В огряното пред нас изскочи огромен заек. Тогава в горите на България имаше мно-

Иван Кондов и Вили Цанков, 1960

Личен архив

го зайци, които танцуваха по асфалта. Какво е сега, едно нищо. Шестакът – шофьорът, погна заека да го удари и сякаш го удари, спряхме, за да го вземем. Изведнъж заекът изскочи изпод колата и хукна. Но стигаше само до там, където светят фаровете и се връщаше. Кондата и Шестакът започнаха да се мятат по асфалта, за да го ловят, но хич не им вървеше в плонжовете. Аз стоях пред колата, между фаровете и примирах в смях. И както тичаше огромният заек, при едно връщане направо скочи между фаровете, тоест в ръцете ми. И аз го хванах. Ама това се оказа диво животно и ми издра ръцете до кръв. Това не ви е зай-

Иван Кондов (Андрю Андършафт) в „Майор Барбара“ – Б. Шоу, реж. Ф. Филипов, НТ, сезон 1979/80

ченцето бяло на Леда Милева. Но аз го държах стоически. И тогава Кондата извика възторжено:

– Е–е–е, колко зайци ще хванеме сега!

Пък нищо не бяхме хванали, заекът си скочи сам в ръцете ми.

И тук настъпи противният за мен момент. Шофьорът Шестакът взема заека и отиде зад колата, за да го коли, да не гледам. Идиотщина.

Продължихме пътуването. Дъждът бе преминал, и ние видяхме встрани от пътя купчина пръст, и върху нея малко лисиче. Изглежда, дупката е била наводнена и то се изкачило на пръстта. Спряхме и слязохме. Лисичето бе много сладко и изглеждаше безпомощно. В мен се събуди старата страст да гледам вкъщи диви животни и казах на Кондата:

– Трябва да го хванем.

Кондата, тогава винаги готов за лугории, Веднага се съгласи. Двамата прегазихме канавката. Лисичето ни гледаше с интерес. Почнахме да се изкачваме върху купчинката пръст, която се оказа пресен насип, напоен от гъжда, и ние започнахме да потъваме. Краката ни блокираха. Лисичето се обърна и съвсем бавно се скри в шубраците.

Имаше лисиче – имаше мечта!

Няма лисиче – няма мечта!

Ние останахме в калта. Ни зайци, ни лисиче повече не хванахме. Не помня дали разведохме Кондата.

Вече първа година режисьор, моят приятел Леон Даниел ме извика в Русенския театър, за да поставя „Ромео и Жулиета“. Никога не съм работил по „системата Станиславски“, пък и никоу друг в България. Д. Б. Митов – първият ректор на ВИТИЗ, издаваше за приемните изпити афишка, в която пишеше, че се преподава по „системата Станиславски“. Вятър. Та в Русе заварих Кондата, най-добър актьор, пък не беше свършил Академията. Играеше по-органично от всички други. Турих го на Ромео и всичко тръгна по вода. В него имаше Ното Ludens, ама не този от вашето списание, а му го беше бутнала тайно майката природа. Тази работа става рядко, ама я има, някои казват спуснато от горе. Знаехме се още отпреди, когато министерството измисли за такива като него курс и аз преподавах там. Минаха години и един ден Кондата реши да следва задочно ВИТИЗ.

– Шо ти е бе, Конга?

Не ми обясни както трябва, пък и едва ли сам бе разбрал. Схванах, че му е нужно за самочувствие. Вече изтък-

нат актьор, пък без Академия. Хубаво, ама тогава какво правеше, пак ли се развеждаше... висеше във въздуха и аз го прибрах у дома, в една стая. Цял месец спеше там и зубреше записките на професорите. Яви се, завърши. И какво? Пак Кондата.

А какво беше Кондата? Това вече по мой критерий: този на „душевния театър“, който аз се стараех да правя половин век. Разказвал съм този случай, пък ако потрѣбва, мога да го разкажа още много пъти.

Поставях във Варна „Хамлет“ за първи път. Декорът бе една вита стълба, почваше от десния портал, стъпалата свършваха високо при левия портал. В сцената, когато Хамлет ще види Духа на баща си, той се изкачваше по тази стълба и както тя се виеше, бе вече гърбом към публиката, изкачил повече от два метра височина, виждаше Духа, в потресе-

ние изпуснаше вопъл на изумление и падаше назад, гърбом по стълбата. Всеки атлет, дори каскадьор, би се пребил! Той никога не бе го тренирал, никога не знаеше как го прави. Рефлексът на лудия, който пада, без да се нарани, на пияния? Не! Пълно душевно вживяване, което предизвиква същия рефлекс. След това ставаше невредим и продължаваше действието. На един спектакъл бе неразположен, не можа да се вживее, падна и загуби съзнание.

Този случай е върхът на моя триумф, в изповядвания от мен „душевен театър“. Душевно галече от този вид традиционен, конвенционален театър (психологически го нарича – полунегативно определение).

Слава на Иван Кондов! Един от най-големите драматични артисти, които съм виждал в театри и филми, у нас и в чужбина!

*Иван Кондов (Граф Шрюсбъри) и Маргарита Дупаринова (Елисавета)
в „Мария Стюарт“, сезон 1969/70*

